

شانۆکارانی عێراق و علوجە کانی سەحاف لە ئە ئمانیا*

- ئەنومەر قادر رهشید -

لە رۆژانی 19 بۆ 26 ی تشرینی یەكەمی 2003 فستیڤالیکی شانۆیی لە شاری (میولهایم ئەن دیر روهر) **Mülheim an der Ruhr** سازکرا که تایبەتە بۆ تیپە عەرەبەبەکانی سەر بە وەزارەتەکانی رۆشنبیری و ئێران، دیارە جیی ئۆپەزسیۆنی تیا دا نابیتەو.

هەموو سالیکی لەلایەن رۆبیرتۆ جیولی (Roberto Ciulli) ی سەرپەرشتیاری فستیڤالە کەو و تیپکی علوجی سەدامی بانگهێش کراوە، ریگا نەدراوە لە کاتی گفتوگۆشدا کەس رەخنە لە و رژیمة خویناویە بگرن.

بەلام ئەمسال سەرۆکەکیان لە گەل جرجدا تەراتین دەکا و، ناچار بوون هونەرەندانی نەدۆراو بانگهێش بکەن. لەناو ئەوانیشدا سێ هونەرەندی کوردیان تیا بوو (نوسەری بەناوبانگ محیدین زەنگەنە و هونەرەند ئەحمەد سالار و هونەرەند گەزیزە عومەر)، بیجگە لە هەندئ لە هونەرەندانی عەرەب وەک (جەعفر ئەلسەعدی و عەزیز خەيون و هونەرەندی بەرەچەلەک کورد خەلیل شەوقی و...هتد).

هاتنی ئەو هونەرەندانە بە هەموو پێوەریک کارێکی چاک بوو، بەلایەنی کەمەو و چەند شانۆیەکی عەرەبی و بیانیان بینی، گەرچی ئەوەندەش سەرکەوتوو نەبوون و بەرای خودی هونەرەندان رادەي هونەریان نزم بوون، دیارە هۆیە کەشی دەگەریتەو و بۆ باگهێشکردنی هونەرەندانی سەر بە رژیمةکان. تا ئێرە مەسەلە کە ئاساییە، بەلام ئەوەی ئاسایی نییە ئەوەیە هەر یەکئ لە هونەرەندان (ئەحمەد سالار و گەزیزە) دوو دەعوەت نامەیان ئاراستەي تیپي [Theater an der Ruhr] کە رۆبیرتۆ جیولی سەرپەرشتی دەکات] کردبوو بۆ سەردانی هەردوو هەریمی سلیمانی و هەولیز، بی ئەوەی بزانی جیولی کینیە و بی ئەوەی پرسیک بەو کوردانەي هەندەران بکەن و بزانی ئایا ئەو تیپە شایستەي ئەو ن پارەي کوردستانیان بۆ سەرف بکرن؟؟.

رۆبیرتۆ جیولی بە رەگەز ئیتالیە و وەک عەشیرەتیش خەلکی عۆجە نییە، بەلام لە **عبد الباری عطوان** زیاتر بەرگری لە رژیمة کەي بەعسی رووخاو کردو و ئیستاش وا دەزانی دواي ئەو رژیمة بۆگەنە عێراق نەماو و هونەر و رۆشنبیری دواي نەخویندەوارەکانی بەعس ناکەویتەو و سەرپي، لێرەدا دەمەوئ هەندئ لایەنی کاراکتەري جیولی (لەروانگەي و تەکانی خۆیەو) بخەینە روو.

سالەهای سالە ئەو گرووپە فستیڤال چێدەکەن و تا ئەمسال بیریان نەکەوتۆتەو و کورد بانگهێش بکەن و ئەمسالیش، وەک عێراقی بانگهێش کراون نەک کورد.

سالیکی پيش رووخاندنی رژیمة خویناویە کەي سەدام، جیولی و تیپە کەي سەردانی پایتەختی بەعسیان کردوو و زۆر بە شانازیەو وە باسی ئەو دەکات، بە وەزیری رۆشنبیری (یوسف حومادی) و توو، جەنابی وەزیر لەو دەدەچئ هونەرەندان زۆر لیتان بترسن(نوقتە، سەری دپر). لەلایەکی ترەو وە باسی خۆرووتکردنەو وەي ماریا نۆیمان دەکا لەسەر شانۆ، چۆن (ئەلدولەیمی) کە موخابەرەتە و لە وەزارەتەو و تەرخان کراو بۆ چاودیری کردنی ئەو گرووپە، فەرموویەتی ئەم خۆ رووتکردنەو وەي بۆمبايەک بوو لە رۆشنبیری عێراقیدا تەقانتانەو (ئاو).

پینچ رۆژ پيش داپمانی پەیکەرە کەي سەدامی خوینرپژ(لە 4ی نیسانی 2003) و تووویژیکي لە گەل رۆژنامەي فرایتاگ Freitag دا کردوو بە ئاشکرا بەرگری لە و رژیمة خویناویە دەکا و دەلئ ئیمة کەمترەخمیمان کردو و کە دووملیۆن کەسمان نەبرد بۆ عێراق و بەرگریمان لە ماف و ژيانی ئەو خەلکە نەکرد.

دەلّی : عیراق سیمبۆلی جیهانی عەرەبیە و عیراق خاوەنی گەورەترین کتیبخانەییە و عیراق ناوەندی رۆشنبیریە و ھەموو عەرەب بە دنیاوە دەبەستیتەو (دیقەتی ئەو ژەھرە بدەن چۆن رژیم دەبەستیتەو بە کولتور و مافی مرقۆقەو).

ھەر و ھا دەلّی : سەیرکەن ئەوانەیی کە دەیانەوئ لەپال عیراقدا بھەنگن چۆن رۆژ لەدوای رۆژ لە زیاد بووندان ، چونکە سەدام تەنیا کەسە کە بویرانە ئیسرائیلی بۆردومان کردوو .

پاشان ھێرشیکێ بازارپانە دەکاتە سەر سەرۆکی ولاتە یەکگرتووکان و باوکی و ، بە نەخۆشی دەروونی و بەدەست و چەتە ناویان دەبا و ، ھێرش کردنە سەر عیراق دەگێریتەو بۆ ھەلمەتی خاچ دژی ئیسلام .

ھەر لەو رۆژنامەیدا قەسە و دەکا کە رووی مەجلیسیان نییە و مەگەر ھەر لە یەکیکی وەک جیولی بوەشیتەو . بەھەر حال ئەو ھەندە بەسە بۆ ناسینی جیولی و بە پێویستی نازانم ھەموو راو بۆچوونەکانی دەستیشان بکەم و کاتی ئیوہشی پێ بکوژم ، لە راستیدا زۆر زیاتر ھەییە لەسەر ئەو کەسە بوتری ، ئامادەم لە فرسەتیکێ تردا ، بەبەلگەیی زیاترەو ، بگەریتەو سەر ئەو باسە .

رۆژی یەکشەممەش کە تەرخان کرابوو بۆ گفتوگۆ لەسەر شانۆی عیراقی (بەداخەو ئەو رۆژە مامۆستا ئەحمەدسالار ئامادە نەبوو ، ھەرچەندە مامۆستا محەدین زەنگەنە تکای ئامادەبوونی کردبوو بەو نیازی لە دانیشتنەکاندا باسی شانۆی کوردیش بکری) . لەو دانیشتنەکاندا داوا لە ھونەرماندانی عیراقی کرا کە داواکاریەکانی خۆیان بخەنە روو ، ئەوانیش مانیفیستایەکیان ئامادە کردبوو ، ھەموو گێرگرفت و ریی چارەسەری کۆسپەکانیان دەستیشان کردبوو . بەلام جیولی زۆر بی ئەدەبانە باسی لەو کرد گواپە ئیستا شتیک نییە ناوی عیراق یان شانۆی عیراقی بیت (دیارە مەبەستی دوا دەسەلتای رژیمی نەخویندەواران بوو) پاشان ھینایەو سەر ئەو پارەیی ئەلمانیا لە مەدرید بۆ عیراقی تەرخان کردوو و بەشیوہییەکی زۆر ناشیرین و ھەلەمەنی ئەوانەیی دایەو کە پارەکیان بە کەم زانیوہ (ھەرچەندە جیولی خۆشی لە بنەرەتدا ئیتالیە نەک ئەلمان) ئەو ھەندەیی باسی پارەو یارمەتی کرد تا ھونەرماند خەلیل شەوقی لێ ھاتە جواب و وتی : ئیمە ھونەرماندین و ھاتووین بۆ گفت و گوێ ھونەری و ئەگەر بمانزانیایە باسی پارەیی ، ژمیریارمان دەنارد و ھونەرماندەن نەدەھاتین .

لەراستیدا باسی جیولی و تیبەکەیی زۆر درێژە دەکیشی و ئەو ھەیی من لێرەدا مەبەستە پارەیی کوردستانە کە بۆ خەلکیکێ سەرف دەکەن ئەگەر دوژمنی کوردیش نەبن ئەو بەدنیایییەو دۆستی نین . ئایا نەدەکرا لەجیاتی کەسیکی وا دۆستیکێ دیرینی کوردی وەک (داریۆفۆ) ی ھەلگری خەلتای نۆبیل ، یان دەیان شانۆکاری بەناویانگ و دۆستانی نەتەو کەمان بانگھێشی کوردستان بکری ؟ .

ھەر لێرەدا دەمەوئ رووی دەم بەکەمە ھونەرماندەندی گەورەیی نەتەو کەمان (ئەحمەدسالار) و دلنیای بەکەم لەو ھەیی ئەگەر لە جیولی ھونەرماندتر نەبیت ئەو لە ھیچ حالەتیکدا لەو کەمتر نییە و ئومیدەوارم خۆ بەکەمزانینی سیاسەتمەداران نەبیتە پەتا و ھونەرماندانی بگریتەو .

بۆیە رووی ناز دەکەمە ھەموو دلسۆزانی نەتەو کەمان کە لەمەو دوا ھەنگاویکی وا دەنری و لایەنیک بانگھێش دەکریتە کوردستان ، بەرلەوہ بزانری کین و ، کورد چۆن دەناسن و ھەر بەو پێوہرەش ریزیان لێ بگری .

ئەم نووسینەشم بەو نیازە نووسبوو کە گەلەکەمان بزانن چ کەلەپیاویک بانگھێش کراوہو ، ھەموانیشت دەزانن کە کورد گرفتاری ھەلپەرستانە و ، پێویستی نییە لەلیستی مەزنی ھەلپەرستان ناویکی تریشت زیاد بکا .

تیبینی :

ماوہییەکی کەم نییە کە ئەم بابەتە و بابەتیکێ تریشم بۆ رۆژنامەیی ھاوالاتی نارووہ و ئاگاداریشم کردون

که ئەگەر لەگەڵ خواستیاندا یەک ناگریتەوه، لەبلاونەکردنەوهی ئاگادارم بکەنەوه بەو نیازەیی لە چۆنیەکی دی بلاویان بکەمەوه، بەلام بەداخەوه وەک نەریتیکی رۆژنامەگەری کوردی، هەقیان بەخۆیاندا، مەسەلەکە بکەن بەقوربانی رووداوکانی خۆسووتاندن و تەلاق و رووخانی دیواریک و گیرانی زیارایتک.. هەرچەندە من نامەوئ لەو مەسەلانە کەم بکەمەوه و، ناشمەوئ هەقی بلاوکردنەوه و بلاونەکردنەوهی بابەتیک لە بەرپرسیارانێ رۆژنامەکە زەوت بکەم، بەلام وەک رەوشتیکی شارستانی دەبوو وەلامیک بدەنەوه، بەهەر حال ئەو مەسەلەیه هیچ لە ریزم کەم ناکاتەوه بۆ رۆژنامەکەو، ئومیدەوارم هەندئ کراوەتر مامەلە لەگەڵ بابەتی خەلکی بکەن و ریز لە ماندوبوونی نووسەران بکەن.

-ئەمانیا-

anwar@anwarkadir.de